

Protestantse Kerk

Classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne

Aan: Protestantse Gemeenten in de classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne

Molenhoek, 25 maart 2020

Betreft: Brief 4 **Coronavirus en kerkelijk leven**

Beste kerkenraadsleden, gemeenteleden, predikanten en kerkelijk werkers in de classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne,

De ontwikkelingen volgen elkaar pijlsnel op omdat we met een zeer gevaarlijk virus te maken hebben. Ik ben blij dat er duidelijke regie is vanuit Den Haag en dat zo velen de adviezen opvolgen. Voor nu is het spannend hoe het coronavirus zich verder zal ontwikkelen.

Ook in de gemeenten in onze classis zijn slachtoffers gevallen. Ons medeleven gaat uit naar hun nabestaanden. Zoals we ook meelevens met de mensen die zijn opgenomen in de ziekenhuizen en hun dierbaren in de vreselijk moeilijke omstandigheden waarmee zij hebben te maken. We bidden voor hen allen om Gods nabijheid, steun, bemoediging en troost.

Goed is te merken dat er zoveel initiatieven worden genomen om de kerkdiensten online voortgang te laten vinden, en om pastorale aandacht te hebben voor hen die het nodig hebben in bijvoorbeeld telefooncirkels.

Met deze brief wil ik u bijpraten over de nieuwe maatregelen die zijn afgekondigd en wat die voor kerken betekenen. Op 23 maart heeft de regering de maatregelen om de verspreiding van het coronavirus terug te dringen verder verscherpt. Dat heeft gevolgen voor het kerkelijke leven in onze classis tot en met Pinksteren.

Kerkdiensten en andere kerkelijke bijeenkomsten verboden

Inmiddels heeft de regering alle bijeenkomsten en evenementen afgelast tot 1 juni. Dit betekent dat tot en met 1^e Pinksterdag 31 mei alle kerkdiensten, ook die waar minder dan 100 kerkgangers komen, zijn verboden. Ook alle andere kerkelijke bijeenkomsten en vergaderingen kunnen niet doorgaan. Alleen zo kunnen kerken waar mogelijk de mobiliteit verminderen en de fysieke ontmoeting vermijden, nodig om de verspreiding van het virus tegen te gaan.

Een uitzondering wordt gemaakt voor uitvaarten en huwelijken:

Rouw- en trouwdiensten in besloten kring mogelijk

Uitvaartdiensten en huwelijksvieringen vallen, wanneer er niet meer dan 30 personen bij aanwezig zijn, niet onder het verbod van samenkomsten. Er gelden nadrukkelijke voorschriften: anderhalve meter afstand – ook bij de zitplaatsen, geen handrukken en omhelzingen, geen koffie en nazit. Volgt u de aanwijzingen op van de uitvaartleider die hierin door de brancheorganisatie is geïnstrueerd.

Uitvaart voorbereiden

Predikanten en kerkelijk werkers die een uitvaart leiden, adviseer ik de voorbereiding van de uitvaart via de telefoon, beeldtelefoon (dit kan bv. via WhatsApp of FaceTime) of schriftelijk te doen. Ook uitvaartleiders houden zich aan deze regel. Bedenk dat u bij bezoek aan huis niet enkel het virus kunt 'halen', maar ook kunt 'brengen'. Zie ook

<https://www.protestantsekerk.nl/verdieping/crisispastoraat-in-tijden-van-corona/>

Nuttige informatie is ook te vinden op de website van de BGNU (Branchevereniging Gecertificeerde Nederlandse Uitvaartondernemingen) (zie [deze link](#))

Uitvaart leiden

Uitvaartbedrijven adviseren sprekers en leiders van uitvaartdiensten om klaar te staan achter de lezenaar of spreekgestoelte voordat de familie binnenkomt, en daar te blijven staan totdat de familie de ruimte heeft verlaten.

U kunt in overleg met de familie ook overwegen een plechtigheid in een kring rondom het graf te houden, daarbij houdt u anderhalve meter afstand.

Daarnaast kunnen voorgangers aanbieden op een later tijdstip, bijvoorbeeld bij het plaatsen van de grafsteen of het bijzetten of verstrooien van de as, alsnog een herdenkingsdienst te verzorgen.

Pastoraat aan en uitvaarten van coronapatiënten

Bij patiënten die ziek zijn van het coronavirus of overledenen aan het virus, moeten voorgangers alles doen om niet in contact te komen met het virus. Familieleden kunnen besmet zijn en zullen eerst een test ondergaan of in quarantaine worden gehouden. Laat u adviseren door de artsen en verpleegkundigen van een corona patiënt, of de GGD, www.ggd.nl, en bij een aan het virus overledene door de uitvaartverzorgers. Mocht er een uitvaart gehouden worden, dan kan de familie – omdat ze doorgaans besmet zijn - daar niet bij aanwezig zijn. U kunt met videoverbindingen werken, maar overweeg ook zeker met de familie en de uitvaartleider de uitvaart uit te stellen totdat vaststaat dat geen van de familieleden besmet is met het virus. Bij een uitvaart van een coronapatiënt is een goede afstemming met de uitvaartleider noodzakelijk. Zie ook:

<https://www.protestantsekerk.nl/verdieping/crisispastoraat-in-tijden-van-corona/>

Huwelijk inzegenen

Het advies is in hele kleine kring op gemeentehuis het huwelijk te sluiten. De ambtenaar ter plaatse bepaalt het beleid. Wat betreft de kerkelijke inzegening is het advies deze te verplaatsen naar een moment dat de coronavirus maatregelen zijn opgeheven.

Anders ontmoeten is mogelijk

Veel gemeenten en voorgangers zoeken andere manieren om elkaar te ontmoeten. Telefoon en internet zijn hierbij grote hulpmiddelen. Gemeenten zenden online kerkdiensten uit via kerkdienstgemist.nl, kerkomroep.nl, YouTube.com en/of via de eigen website. Zo kunt u in deze bewogen tijd toch de steun en de bemoediging van uw eigen voorganger ontvangen. NPO2 zendt op zondag om 9.20 uur een kerkdienst uit met synodescriba ds. René de Reuver vanuit de Kapel van de Protestantse Kerk in Utrecht. En in de avond is er op NPO2 om de dag af te sluiten en even op adem te komen elke dag een gast bij Jacobine Geel: 'In deze uitzonderlijke tijd worden we in ons dagelijks doen en laten beheerst door wat het coronavirus teweeg brengt. Maar wat inspireert, troost en bemoedigt ons daarbij?'

Online kerkdiensten en samenwerking tussen gemeenten

Gemeenten en voorgangers die de komende zondagen en de stille week online diensten verzorgen zullen dit veel weken moeten doen. **Van een aantal gemeenten hoor ik dat zij deze diensten verzorgen met een groep van voorgangers, bijvoorbeeld binnen de werkgemeenschap van predikanten en kerkelijk werkers, vanuit één kerkgebouw in de regio dat hiervoor de mogelijkheden biedt.** Het is goed samen te werken in deze dagen! De website van de Protestantse Kerk Nederland biedt behulpzame informatie voor het organiseren van onlinediensten, ook voor vieringen in de stille week en met Pasen. Tips krijgt u op

<https://www.protestantsekerk.nl/nieuws/kerkdienst-online-streamen-zo-werkt-het/>

<https://www.opwegnaarpasen.nl/>

Op deze laatste link vindt u complete liturgieën voor thuisvieringen in de Goede Week!

TIP: Denk eraan dat een online kerkdienst een ander karakter heeft en dat het zinvol is te bedenken dat je veel in de camera kijkt terwijl je spreekt, dat je de preek het best radicaal kunt inkorten, dat gebruik van afbeeldingen de dienst ondersteunt, dat je goede muzikale ondersteuning zoekt. En last but not least heb je goede technici nodig voor de opnames. Voor een bedrijf dat u op commerciële basis wilt bijstaan in het streamen van kerkdiensten kunt u bijvoorbeeld kijken op:

<https://swypemarketing.nl/tijdelijke-live-stream-oplossing-kerken/>

Het aantal aanwezige personen bij onlinediensten

Het ministerie en de kerken hebben afgesproken bij het verzorgen van onlinediensten alleen samen te komen met de mensen die noodzakelijkerwijs aanwezig moeten zijn. Dit mogen er meer dan drie zijn. Maar het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat er een dienst voor 29 mensen gehouden wordt. Op de PKN website kan hierover de komende dagen nieuwe informatie verschijnen. Houd in ieder geval duidelijk zichtbaar anderhalve meter afstand. Zie PKN website

<https://www.protestantsekerk.nl/nieuws/richtlijnen-rondom-het-coronavirus/>

Voorgangers en pastoraat

Predikanten en kerkelijk werkers adviseer ik geen pastoraat aan huis te doen, anders dan bij hoge pastorale nood. Pastores in deze tijden adviseer ik wel actief contact te zoeken met degenen die behoefte kunnen hebben aan pastorale zorg. Dit kan via de telefoon, e-mail of schriftelijk. De PKN website bevat tips op <https://www.protestantsekerk.nl/verdieping/coronacrisis-vormen-van-pastoraat-die-nog-wel-mogelijk-zijn/>

#nietalleen

Graag breng ik het initiatief #nietalleen nogmaals onder de aandacht. Er komen veel hulpvragen uit het zuiden binnen. Dat is goed. Maar het netwerk van mensen om naar te verwijzen is te klein om aan alle vragen tegemoet te kunnen komen. **Daarom een dringende oproep om u te melden, met name in Limburg!**

Bij deze brief een bijlage over dit goede initiatief. U kunt ook contact opnemen met Hester Oosterbroek, Specialist Binnenlands Diaconaat, h.oosterbroek@protestantsekerk.nl

Vitaal of cruciaal beroep

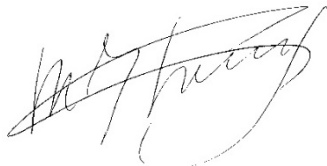
Predikanten en kerkelijk werkers vallen onder de categorie 'cruciale beroepen'. Zij kunnen bij mw. Els Megchelsen een 'verklaring predikantschap' cq. 'verklaring kerkelijk werker'. Ook pioniers die het werk van een predikant doen kunnen zo'n verklaring aanvragen (030 880 1906; e.megchelsen@protestantsekerk.nl). Dit kan nodig zijn om gemeenteleden in een verpleeghuis of ziekenhuis te bezoeken. Zie voor verdere informatie met betrekking tot bezoekwerk de website van de Protestantse Kerk.

Tot slot

Voor verdere vragen kunt u contact opnemen. Het Breed Moderamen wenst u Gods zegen toe in deze bewogen tijd, en kracht in het leiden en voorgaan van uw gemeenteleden. Wij willen met u blijven hopen en bidden dat God zijn wereld en ons allen zal behoeden en bewaren in deze moeilijke tijd. Bidden wij in het bijzonder voor hen die ziek zijn, een dierbare verliezen, degenen die ons verzorgen en wie ons voorgaan en regeren.

In verbondenheid voor u allen mijn hartelijke groet, namens het Breed Moderamen van de Classis Noord-Brabant, Limburg en de Réunion Wallonne

In Christus verbonden,

Ds. Marco Luijk
Classispredikant Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne
m.luijk@protestantsekerk.nl
tel. 06 52 33 52 85

Beste mensen,

Het coronavirus kreeg de afgelopen tijd veel invloed op ons leven. Vooral de meest kwetsbaren in onze samenleving lijken onder de gevolgen van de getroffen maatregelen te (gaan) lijden.

Lokaal zijn er veel initiatieven ontstaan van lokale kerken en organisaties om hulp te bieden: boodschappen doen, een praatje maken via een belactie, oppas verzorgen, teveel om op te noemen. Vanuit de overheid wordt er door minister Grapperhaus een beroep gedaan op kerken om de krachten te bundelen. Als kerken en organisaties hebben we netwerken, middelen en gebouwen die zorgvuldig en veilig kunnen worden ingezet. De vraag is hoe we die mogelijkheden op een gecoördineerde manier gebruiken, zodat zoveel mogelijk mensen kunnen worden geholpen. Daarom is het platform [#nietalleen](#) opgericht.

Landelijke kerken als de Protestantse Kerk in Nederland, de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, de Nederlands Gereformeerde Kerken, de Rooms Katholieke kerk en christelijke organisaties als TijdvoorActie, SchuldHulpMaatje, ChristenUnie, Stichting Present, HipHelpt en de EO werken binnen dit platform nauw samen.

We roepen je op om jouw kerk of organisatie aan te melden bij [#nietalleen](#). Aansluiting bij dit initiatief vergroot de zichtbaarheid van deelnemende kerken bij de burgerlijke gemeente en het verbindt kerken en lokale initiatieven onderling. Samen staan we sterk!

Hoe kun je meedoen?

- Ga naar www.nietalleen.nl en vul het formulier om hulp te bieden in. Pak de organisatie op in uw eigen woonplaats en zorg met elkaar voor lokale coördinatie via bijvoorbeeld een diaconaal platform. Wanneer er iemand in uw omgeving hulp nodig heeft en zich meldt bij [#nietalleen](#) brengen we u met elkaar in contact. Wie hulp nodig heeft, kan dat kenbaar maken via de website www.nietalleen.nl of door te bellen (0800-1322).
- Deel dit initiatief via je website, via Facebook, Instagram of via Twitter met [#nietalleen](#). Er komen op de website ook een logo en social media posts beschikbaar.

Wij houden u op de hoogte van de ontwikkelingen. Heeft u nog vragen, dan denken wij uiteraard graag met jullie mee.

Wij roepen allen op om te bidden én te handelen. Op een nuchtere liefdevolle manier, waarbij we ons willen laten leiden door God. Niet door angst.

In Christus met u verbonden,

Hester Oosterbroek

h.oosterbroek@protestantsekerk.nl